

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

Enhet 2

DOM

2018-04-17

Meddelad i Uppsala

Mål nr

6577-16

KLAGANDE

1. Anders Segerberg
Dåvö Bastviken 30
731 91 Köping

2. Helen Jacobsson, 481226-2485

3. Stefan Jönsson, 501231-5130

Rapportgatan 3
723 47 Västerås

4. Lars-Göran Carlsson

c/o Kristina Nyström
Salabacksgatan 5 B
754 32 Uppsala

5. Eivor Ann-Cathrine Ahlén, 620912-8542

6. JOHANN Thomas Aichner, 480813-9390

7. BERIT Elisabet Ainerud, 441201-7081

8. Lars-Erik Ainerud, 440308-0353

9. AALAR Leo Allandi, 590730-6996

10. JAN Rolf Almgren, 600409-7058

11. Stig PETER Alnestig, 590727-6918

12. GERD Solveig Andersen, 530201-6901

13. Ann-Britt Helena Andersson, 421026-2608

14. KENT Ingvar Andersson, 511004-6959

15. LARS Erik Gustaf Andersson, 420424-7011

16. Sven THOMAS Andersson, 630501-6955

17. EVA Irene Arends, 461109-6969

18. MANFRED Walter Augustin, 420513-9456

19. AGNETA Ulrika Backman, 430824-9525

20. MARTIN Jan Elis Backman, 400720-9390

21. Clas HÅKAN Ragnar Barrefors, 410906-6995

22. INGER Birgitta Becker, 461115-6920

23. JAN Ellert Becker, 450220-6958

24. Einar INGVAR Berglund, 340224-6999

25. JONAS Abraham Birger Berglund, 680303-0193

26. ELISABETH Maria Bergman, 580423-3202

27. Stig JOHAN Bergman, 671201-6275

28. HARRY Viking Björkroth, 330526-9338

29. Jan ANDERS Björkroth, 620525-6974

30. BJÖRN Wilhelm Björkstrand, 370606-1417

31. HARRIET Margareta Bladh, 371124-1004

32. ANNELI Charlotte Blomster, 610712-9121

33. Ewa MARIKA Kristina Brakander, 681128-1705

Dok.Id 210216

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1853 751 48 Uppsala	Kungsgatan 49	018-431 63 00 E-post: forvaltningsrattenuppsala@dom.se www.forvaltningsrattenuppsala.domstol.se	018-10 00 34	måndag–fredag 08:00-16:00

34. LEIF Erik Bredenwall, 410327-6970
35. INGER Margrethe Bäckman, 520628-9349
36. RITA Birgitta Margurite Bölja, 451007-6948
37. Hans-Erik Carlsson
38. Sven ARNE Carlsson, 670103-1012
39. Anna Sofia GABRIELLA Cronring, 750706-6947
40. Jan Lars-Johan Cronring, 740612-6933
41. Alf BJÖRN Dennbrink, 490515-6974
42. BARBRO Vera Christina Ek Rylander, 540430-0286
43. LARS IVAR Eriksson, 470526-7039
44. JAN Olof Andreas Falk, 610513-6912
45. TOVE Karin Johanna Forsman Roos, 870817-7160
46. HELENA Maria Franzén, 700818-0221
47. HARALD Alf Richard Friedrich, 550304-6954
48. INGER Marita Gammelgård, 651205-7024
49. GUNILLA Marita Gammelgård Rosberg, 630616-7021
50. Per ANDERS Goding, 670929-1337
51. Jan-Erik MIKAEL Granlund, 690519-7031
52. Lars PETER Johan Gullberg, 681018-7051
53. KARIN Elisabet Gunnarsson, 781218-8923
54. MARTIN Carl Erik Gunnarsson, 730527-0097
55. HELENA Ingegerd Gustafsson, 490520-1663
56. JAN Vilhelm Gustafsson, 500520-1917
57. LARS Göran Hammarlund, 380616-6934
58. Karl Gustav RONNY Henriksson, 520402-2833
59. Bengt PETER Holmkvist, 640711-6950
60. BARBRO Elisabeth Holmqvist, 640602-6929
61. Tomas Håkansson
62. GUNNEL Katarina Isaksson, 370818-6907
63. JAN Ander Isaksson, 360624-1697
64. Johan FREDRIK Isaksson, 640829-1232
65. Nils ANDERS Isaksson, 670913-1053
66. AILA Helena Jansson, 590201-8968
67. Lennart ÅKE Jansson, 570403-1250
68. Albin Gustav NIKLAS Johansson, 820825-7017
69. ANETTE Elisabet Johansson, 520122-6981
70. BENGT Rune Johansson, 550926-6937
71. HANS Christer Johansson, 540926-7035
72. Ing-Marie Elisabeth Johansson, 450618-6909
73. INGRID Aino Johansson, 360406-2905
74. Rikard Johansson, 890516-7014
75. SARA Matilda Johansson, 730616-6906
76. Uno Karl-Arne Johansson, 490422-7099
77. Erik TOMMIE Jonsson, 430731-7034
78. Leif RONNY Jonsson, 600103-8519
79. Jens-Ove Lennart Jädervi, 670301-6979
80. BO Per Martin Karlsson, 570828-6918

81. INGA-BRITT Karlsson, 310707-8044
82. Karin MONICA Karlsson, 550603-7042
83. SOLVEIG Kristina Louise Kimby, 531027-6943
84. MONA Elisabet Kjellgren, 610307-6946
85. RONNY Lennart Kjellgren, 560628-4833
86. ULF Axel Vilhelm Knutsson, 500413-6999
87. SOFIA Katarina Kumlin, 720516-0026
88. OLAVI Matias Kumpumäki, 421121-9276
89. RAILI Helena Kumpumäki, 410224-9143
90. Magnus Källander, 740225-0315
91. PÄR Henrik Lagerberg, 581229-6696
92. Sven YNGVE Larsson, 520102-7116
93. Anna-Kerstin Victoria Olofsdotter Laurentz, 480517-9308
94. KAUKO Antero Leppälä, 570703-9359
95. ROLF Henry Lethenström, 541012-6972
96. KARIN Erika Lidgren, 690606-2747
97. Per STEFAN Lidgren, 670619-7057
98. Bengt TORGNY Lindberg, 610226-7074
99. MARIANNE Helena Lindberg, 560505-6943
100. BO Holger Lindblom, 481206-7017
101. Inga CHARLOTTE Lindholm, 600902-7506
102. Lars JOHAN Daniel Liw, 680215-6916
103. NOOMI Viktoria Lund, 471002-1124
104. BIRGITTA Ingegärd Lundquist, 611103-6908
105. SVEN Mats Lundquist, 570425-3516
106. Ingrid KRISTINA Luthman, 530821-6968
107. Maria ELISABETH Luthman, 580322-6983
108. Gustav BENGT Anders Långbacka, 590608-9338
109. SOILE Orvokki Långbacka, 600827-9488
110. Göran PETER Löfblad, 590205-7610
111. Branislav NIC Löving, 400301-9850
112. Ann-Britt Gunhilde Lööf, 481205-6929
113. OVE Sven Gunnar Lööf, 450123-6931
114. Regina Markström, 430902-7748
115. JAN Adolf Matstoms, 381204-7110
116. SIV Ingrid Maria Matstoms, 381009-7109
117. MEAG i Västerås AB, 556346-8049
118. Per MICHAEL Nettelblatt, 660502-6910
119. Karl TOMAS André Nilsson, 730402-8934
120. Stig Anders GÖRAN Nilsson, 630911-6918
121. Ewa Nornholm
122. CLAS Rickard Nyberg, 710101-1414
123. TANJA Sane Erika Nyberg, 740602-9400
124. BIRGITTA Maria Nygren Luthman, 500228-6945
125. JORMA Veli Ohukainen, 540107-9339
126. MARIE Louise Elisabeth Orell, 681225-1905
127. Arne KENNETH Petersson, 490214-6333

128. Erik PATRIK Pettersson, 720701-6911
129. INGA Marianne Pettersson, 520406-7002
130. PER Gunnar Pettersson, 410302-7019
131. Anita Ruud, 670325-3168
132. Kjell CHRISTER Rydberg, 630405-1151
133. SABINA Eva Rydberg, 731115-3220
134. NICHOLAS Håkan Ryderås, 630611-4619
135. RONNY Karl-Åke Rylander, 500209-0255
136. RITA Anny Helga Ryström, 411216-9406
137. SVEN Börje Ryström, 321009-6974
138. ANNIKA Louise Sahlgren Ericsson, 530701-6948
139. JONAS Salvador Sala, 691002-5011
140. CAMILLA Linnéa Sala Wallgren, 720706-0307
141. DAVID Jacob Samuelsson, 810707-0255
142. LARS Ove Selin, 730502-8511
143. Curt-Göran Otto Sjöstedt, 440817-1678
144. Gun-May Elisabeth Sjöstedt, 470106-9405
145. Karl RAGNAR Berthold Sköld, 431207-6997
146. PAULA Sinikka Staffansson, 610711-7001
147. Alexanders Studenik, 281217-6275
148. Doris Studenik, 320223-9145
149. GUNNAR Holger Stål, 570902-6917
150. ANJA Helena Sydner, 530610-1980
151. Halina Sydow, 461105-6187
152. BENGT Karl Gunnar Säfström, 450405-6914
153. ANITA Elisabet Sörensen, 571223-7006
154. HANS Erik Torstensson, 620826-1997
155. GRETEL BIRGIT Marie-Ann Uzłowski, 320626-8728
156. KARIN Anna Vestman, 620731-9440
157. Inger MONIKA Weidersjö, 520530-6920
158. IDA Sofia Karin Axelina Wenngren, 940118-3463
159. Karl OVE Wickman, 551007-6978
160. Hanna Erika ELLINORE Windahl, 800113-6947
161. MATS Robert Windahl, 740102-0453
162. Agneta VERONICA Zetterberg, 701017-6902
163. Stig TOMMY Michael Åberg, 671005-7073
164. NILS Gustav Ålund, 340401-6994
165. Ann Charlott LOTTA Ölund, 610923-1263
166. PER Erik Stefan Ölund, 590812-7896
167. STINA Helena Öryd, 530522-9360

Ombud för 5–167

Lars-Göran Carlsson

Adress enligt ovan

MOTPART

Köpings kommun
731 85 Köping

ÖVERKLAGADE BESLUT

Kommunfullmäktige i Köpings kommuns två beslut den 28 november 2016,
§§ 131 och 132 (bilaga 1)

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena i de delar de avser Kommunfullmäktige i Köpings kommuns beslut den 28 november 2016 om verksamhetsområde för vatten och avlopp (§ 131).

Förvaltningsrätten upphäver Kommunfullmäktige i Köpings kommuns beslut den 28 november 2016 om ny anläggningstaxa för vatten och avlopp (§ 132).

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Köpings kommun beslutade den 28 november 2016 att utvidga befintligt verksamhetsområde samt bilda nytt verksamhetsområde för vatten och avlopp i kommunen enligt föreliggande förslag. Kommunfullmäktige beslutade vidare samma dag att anta föreliggande förslag till anläggningstaxa för vatten och avlopp inom kommunens verksamhetsområde från och med den 1 januari 2017, se bilaga 1.

YRKANDEN OCH PARTERNAS INSTÄLLNINGAR

Anders Segerberg överklagar kommunens beslut och anför i huvudsak följande. Han har ett välfungerande VA-system med tjänligt vatten och en godkänd avloppslösning. Den totala anslutningsavgiften är dessutom för hög och inte rimlig för honom som enskild fastighetsägare. Kommunen avser att expandera området där han bor utmed Norra Mälarstranden enligt den översiktsplan som finns för området 2010–2025. Det är inte skäligt att han som nu bor där är med och betalar för kommunens kommande expansion. Det är enligt det överklagade beslutet ett litet antal fastighetsägare som ska betala vad hela kommunen har nytta av. Kostnaden bör istället fördelas på både de nuvarande boende och på kommunen i övrigt.

Kommunen gör detta av miljöskäl. Man har dock inte beaktat konsekvenserna av att reningsverket i Köping har för liten kapacitet, vilket innebär att avloppet bräddas ut i Mälaren vid regn och släpper ut stora mängder föroreningar. Likaså är inte konsekvenserna av långa ledningar för färskvatten beaktade och man riskerar att få bakterietillväxt i ledningarna. Dessutom visar olyckor i andra delar av Sverige på stora risker med avloppsledningar i sjö. Ledningar har gått sönder och allt avlopp har gått ut i sjön med stora konsekvenser under lång tid. Man har inte heller tillräckligt utrett andra alternativ ur kostnadshänsyn.

Stefan Jönsson och Helen Jacobsson överklagar kommunens beslut och anför, inom överklagandetiden, i huvudsak följande. Den beslutade beräkningsgrunden strider mot kommunallagens krav på att kommunen ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat samt mot 31 och 32 §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Detta då kostnaderna för anläggningen inte fördelar sig på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist med hänsyn till fastighetsägarnas nytta av vattentjänsten. Beräkningsavgiften per kvm tomtyta i VA-taxan för kommunen gällande det nya verksamhetsområdet Norra Mälarstranden bör istället beräknas till maximalt 800 kvm, som anges som typtomt i taxan, eller likvärdigt grannkommunen Västerås på maximalt 1 200 kvm.

Kommunens beräkningsmetod medför att vissa fastighetsägare betalar mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för VA-anläggningen och nyttan av densamma eftersom kommunen utgår från tomtstorlek i kvm upp till en tomtyta av 3 006 kvm i sin beräkning. Avgiften per kvm för 2017 är beslutad till 63 kr/kvm. Taxan är konstruerad för nybyggnadsområden och inte för omvandlingsområden. Tomtytans storlek har liten påverkan på kommunens anläggningskostnad. Särskilt när det inte byggs någon anslutning till dagvattenavlopp. Dagvatten inom och utom tomterna infiltreras i huvudsak i naturmark.

Verksamhetsområdet för Norra Mälarstranden består i huvudsak av fritidsbebyggelse i geografiskt olika områden. De flesta tomterna avstyckades på 1970-talet. Tomtstorlekarna bestämdes av naturförhållanden på plats. De större tomterna är i huvuddel naturmark. Endast en mindre del av dessa tomter används till bostadsändamål. Fastighetsägarna på Norra Mälarstranden har inte själva kunnat påverka tomtytans storlek och anslutningsavgiften då avstyckningen gjordes innan kommunen beslutade om utvidgat verksamhetsområde.

Bastvikens fritidsområde, där deras fastighet ingår, har tomtstorlekar som varierar från 1 300 kvm upp till mer än 3 000 kvm. Beräkningsmetoden medför att avgiften för tomtytan mellan grannar i Bastviken varierar från 81 900 kr upp till 189 378 kr. En skillnad i avgiften på ca 100 000 kr för samma nytta kan inte anses vara försumbar eller rättvis och inte heller stämma med kommunallagens krav om likabehandling eftersom alla har samma nytta av en ny VA-anläggning. Det kan inte anses sakligt att ta så stor hänsyn till tomtytan, särskilt när det inte finns någon dagvattenanslutning till det kommunala nätet.

Lars-Göran Carlsson och klagande 5–167 enligt ovan (härefter anges endast Lars-Göran Carlsson när dessa klaganden avses) överklagar kommunens beslut och anför, inom överklagandetiden, i huvudsak följande. Beslutet strider mot lag och annan författning och har inte tillkommit i laga ordning.

Beslutet om verksamhetsområde för vatten och avlopp (§ 131)

Kommunen saknar underlag för att det ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt föreligger behov av en samlad lösning enligt 6 § LAV. Någon analys och provtagning av hur de enskilda lösningar som fastighetsägarna har idag har inte gjorts av kommunen.

Av 9 § LAV framgår att om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors

hälsa och miljön. Deras fastigheter uppfyller kravet på hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö.

Av ett beslut om allmän VA-anläggnings verksamhetsområde ska det enligt 7 § LAV framgå vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar, vilket det inte gör i det överklagade beslutet.

Beslutet om ny anläggningstaxa för vatten och avlopp (§ 132)

Av förslaget till ny anläggningstaxa framgår att anläggningsavgiften bör baseras på de utbyggnadskostnader för VA som kommunen planerar. Utifrån den gällande översiktsplanen har kommunen uppskattat hur de elva identifierade områdena utmed Norra Mälarstranden sannolikt kommer att byggas ut. Utredningen i kommunen har kommit fram till att den totala utbyggnadskostnaden för dessa områden ligger på ca 121 miljoner kr i 2016 års prisnivå. Samtliga områden bedöms av kommunen som representativa för att ligga till grund för den ordinarie anläggningstaxan och inget område bedöms ha beaktansvärda kostnadsskillnader jämfört med det normala, varför någon särtaxa inte bedöms vara aktuell för något av områdena. I kostnads kalkylen framgår att av totalkostnaden utgör 20 procent oförutsedda utgifter, vilka kommunen inte kan styrka men som påverkar deras avgift.

I ett projekt om 121 miljoner kr är förundersökning av befintliga fastigheter en förutsättning för att få ett beslutsunderlag som vilar på saklig grund. Någon analys och provtagning av Norra Mälarstranden och fastigheterna har inte företagits vilket innebär att beslutsunderlaget och beslutet inte vilar på en saklig grund. Av propositionen till LAV (prop. 2005/06:78) framgår att vid bestämmande av avgiftsskyldighet måste även EU:s ramdirektiv för vatten beaktas. Av propositionen framgår vidare att om en alltför stor del av vattenavgifterna tas ut som fasta avgifter finns risk för konflikt med ramdi-

rektivets intentioner om största möjliga kostnadseffektivitet utifrån nyttan av åtgärden.

Det kan inte anses vara skäligt och rimligt utifrån 2 kap. 7 § Miljöbalken (1998:808) att anslutningstaxan är betydligt högre än för övriga kommuner i Västmanland. Regeringen skriver i ovan angivna proposition att särtaxa ger en möjlighet för huvudmannen för VA att lättare tillgodose ramdirektivets krav om social kostnadsfördelning. Kommunen höjde den 25 januari 2016 VA-taxan med 60 procent och nu höjs den med ytterligare 60 procent, vilket strider mot rimlighetsprincipen i miljöbalken, den sociala kostnadsfördelningsprincipen i EU:s ramdirektiv samt 31 § lagen om allmänna vattentjänster. VA-avgifterna ska i princip bestämmas med hänsyn tagen till den huvudsakliga nytta som varje enskild fastighet har av VA-anläggningen och med bortseende från huvudmannens individuella kostnader för fastigheten i fråga. Kommunen får enligt kommunallagen inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller, vilket framgår av ovan angivna proposition.

Anslutningsavgifterna i kommunens beslut utgörs i huvudsak av fasta avgifter och anläggningstaxan tillämpas utifrån att det inte finns beaktansvärda skillnader mellan områdena som avviker från det normala. Detta oaktat att kostnadskalkylen innehåller 20 procent oförutsedda kostnader. I förslaget till beslut om ny anläggningstaxa skriver tekniska kontoret att de räknat om kostnader och intäkter till att passa dagens situation utifrån WSP. En anläggningstaxa för en kommun kan inte sättas utifrån en sjöförlagd ledning på 8 km respektive 22 km för Norra Mälarstranden. Anslutningsavgifterna i 2016 års prisnivå uppgår till mellan 300 och 600 tkr oavsett om fastigheten står på ofri grund eller inte, vilket gör den särklassig bland kommunerna i Västmanland. Anslutningskostnaden vid Skillingeudd, vilket ligger tre kilometer bort på andra sidan sjön, uppgår till mellan 100 och 150 tkr, varför Köpings taxa är oskälig enligt gällande lagstiftning och mot bakgrund av

att det inte finns en sakligt framtagen kostnadskalkyl och där 20 procent är oförutsedda kostnader.

Beslut om taxor som fattas av en offentlig myndighet ska vara rättssäkra för den enskilde fastighetsägaren. Ett beslut om anläggningstaxa på denna kostnadsnivå utgör ett så stort ingrepp i den enskildes ekonomi och liv att samtliga kostnader måste kunna redovisas, vilket inte har skett. En fastighetsägare som är pensionär beviljas inte lån i någon bank till anläggningsavgiften, vilket innebär att kommunens beslut utgör en åldersdiskriminering utifrån Europeiska Unionens stadga om de grundläggande rättigheterna som utvecklats av EU-domstolen. Av beslutet framgår att tilläggsyrkande lämnades ”att för fastighet med befintlig enskild anläggning erbjuder kommunen att anläggningsavgift kan fördelas på årliga betalningar”, helt i enlighet med 36 § lagen om allmänna vattentjänster. Beslutet är således lagstridigt och ska upphävas då det strider mot 36 § lagen om allmänna vattentjänster.

Beslutet om anläggningstaxa är baserat på de utbyggnadsplaner som kommunen planerar utifrån gällande översiktsplan. Norra Mälarstranden består av 230 fastigheter men kommunens anläggningstaxa är dimensionerad för 300 fastigheter. I propositionen till LAV sägs att avgiftsskyldigheten ska fördelas efter en skälig och rättvis grund. Vid bebyggelseförändring ska enligt propositionen ny anläggningstaxa inte tas ut om fastighetens nytta inte ökat genom bebyggelseändringen.

Kommunen vidhåller sina beslut och anför i huvudsak följande. Båda ärendena har beretts i ansvarig nämnd, i detta fall kommunstyrelsen, helt i enlighet med kommunallagen. Besluten har föregåtts av att tekniska kontoret, förvaltning under kommunstyrelsen, under lång tid har genomfört ett flertal studier och samråd med fastighetsägare och andra intressenter.

Beslutet om verksamhetsområde för vatten och avlopp (§ 131)

De fastigheter som omfattas av verksamhetsområde för vatten och avlopp framgår av det överklagade beslutet. När det gäller underlag för behov av samlad lösning, analys och provtagning hos fastighetsägarna har kommunen tagit fram en va-plan som beskriver va-situationen i kommunen och behov av långsiktigt hållbara vatten- och avloppslösningar för olika områden. Va-planen har tagits fram i bred samverkan mellan tekniska kontoret, stadsarkitektkontoret och miljökontoret och fastställts av kommunfullmäktige. Under många år har dialog förts med berörda områden. Kommunen har inte pekat ut enskilda fastigheter som inte uppfyller dagens krav utan ser till områdena som helhet. Den samlade kunskapen om de olika områdena och Mälarens status har utgjort viktiga underlag för ställningstagandena i va-planen.

I såväl områden för permanentboende som fritidsboende är det viktigt att både vattenförsörjning och avloppshantering sker på ett sätt som är anpassat till aktuellt boende, men också tar hänsyn till den utveckling som har skett och alltjämt sker. Lösningarna ska vara hållbara så att risk för hälsa och miljö minimeras. Utifrån detta har det i aktuella områden bedömts behöva göras gemensamma lösningar i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster. Avloppssituationen i området kräver hållbara lösningar. Anslutning till avloppsnätet som uppfyller kraven avseende skydd för miljö och hälsa behöver ersätta de äldre enskilda lösningar som finns idag.

Beslutet om ny anläggningstaxa för vatten och avlopp (§ 132)

Det är vanligt förekommande att oförutsedda utgifter beräknas till mellan 10 och 20 procent beroende på projektets karaktär och hur mycket osäkerhet som finns i det skede då kalkylen upprättas. Osäkerheten i detta projekt har bedömts vara högre än normalfallet, varför den högre andelen har använts.

Vid projektering av en ny anläggning med aktuell storlek måste kommunen också ta höjd för förtätning i befintligt område eller att nya områden kan anslutas till anläggningen i framtiden. Kommunen har uppskattat antalet framtida fastigheter till 300, vilket ska jämföras med 230 befintliga fastigheter. Kostnaden fördelas i området Norra Mälarstranden på ett uppskattat antal om 300 fastighetsägare. De 80 fastigheter som inte finns i dagsläget fördelas på övriga kollektivet i form av brukningstaxa.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 53 § LAV framgår att mark- och miljödomstolen prövar frågor som regleras i lagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Av förarbetena framgår dock att kommunens beslut om verksamhetsområdets omfattning eller utvidgning samt beslut i fråga om taxan endast kan överklagas enligt kommunallagens regler om laglighetsprövning (prop. 2015/16:11 s. 19 f.). Förvaltningsrätten är således behörig att pröva målet.

Den 1 januari 2018 upphörde den äldre kommunallagen (1991:900) att gälla. Enligt punkt 4 i övergångsbestämmelserna till den nya kommunallagen (2017:725) gäller den upphävda lagen fortfarande för överklagande av beslut som har tillkännagetts före ikraftträdandet av den nya lagen, vilket det nu aktuella beslutet gjordes. Den äldre kommunallagen ska därför tillämpas vid förvaltningsrättens prövning.

I mål om laglighetsprövning ankommer det inte på förvaltningsrätten att pröva beslutets skälighet eller lämplighet. Enligt 10 kap. 8 § kommunallagen ska ett överklagat beslut upphävas om det inte har tillkommit i laga ordning, beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen, det organ som har fattat beslutet har överskridit sina befogenheter, eller beslutet strider mot lag eller annan författning. Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe. Vid prövningen av överklagan-

det får enligt 10 kap. 10 § kommunallagen inte andra omständigheter än sådana som klaganden har hänvisat till före klagotidens utgång beaktas.

Beslutet om verksamhetsområde för vatten och avlopp (§ 131)

Lars-Göran Carlsson har gjort gällande att kommunens beslut om verksamhetsområde för vatten och avlopp strider mot 6 § LAV, enligt vilken kommunen har en skyldighet att bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsterna behöver ordnas om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse. Till stöd för sin talan anför han att kommunen saknar underlag för att det ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt föreligger behov av en samlad lösning för vattenförsörjning och avlopp samt att någon analys och provtagning av hur de enskilda lösningar som fastighetsägarna har idag inte har gjorts av kommunen. Det har vidare anförts i målet att beslutet strider mot 9 § LAV, där det anges att verksamhetsområdet får inskränkas på så sätt att det inte omfattar fastigheter inom verksamhetsområdet som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §. Till stöd härför anför att klagandenas fastigheter uppfyller kravet på hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö.

Twister avseende frågan om huruvida en viss fastighet har behov av vattentjänster, och därmed ska ingå i det verksamhetsområde som fastigheten tillhör, prövas av mark- och miljödomstolen efter att talan väckts av fastighetsägaren. Förvaltningsrätten kan därmed inte pröva frågan om en viss fastighet ska undantas från ett verksamhetsområde (jfr prop. 2015/16:11 s 25).

Vad gäller allmänna vattentjänster har de frågor som idag prövas av mark- och miljödomstolen tidigare prövats av Statens va-nämnd. I förarbetena till de tidigare bestämmelserna (prop. 2005/06:78 s 109) anges bland annat föl-

jande. Va-nämnden får inte bestämma verksamhetsområdet. Det ska bara kommunen kunna göra. Nämndens prövning ska i stället gå ut på en fastställelse av om kommunens beslut om verksamhetsområdet är förenligt med kommunens skyldigheter och andra krav som följer av lagens bestämmelser. Om nämnden kommer fram till att kommunen inte har fullgjort sina skyldigheter, får nämnden förelägga kommunen att göra detta. Däremot ska nämnden inte kunna ta över kommunens beslutsbefogenheter. Det är bara kommunen som får bestämma ett verksamhetsområde utifrån rena lämplighetssynpunkter. Om kommunen fastställer ett större verksamhetsområde än vad kommunen är skyldig till, ska detta inte kunna angripas. För att undgå avgiftsskyldighet i ett sådant fall blir fastighetsägaren även i fortsättningen tvungen att visa att fastighetens va-behov kan klaras bättre på annat sätt.

Som framgår ovan är det bara kommunen som får bestämma verksamhetsområde utifrån rena lämplighetssynpunkter. Därav följer att det också är upp till kommunen att avgöra hur bedömningen av verksamhetsområdets storlek ska göras och vilket underlag som ska tas fram inför denna bedömning. Enligt förvaltningsrättens mening utgör de skäl som har anförts för att beslutet strider mot 6 § LAV rena lämplighetssynpunkter, vilket innebär att de inte kan ligga till grund för förvaltningsrättens prövning av det överklagade beslutet. Även vad som har anförts avseende att kommunen inte har utrett andra alternativ eller beaktat konsekvenserna avseende miljöpåverkan, risken för bakterietillväxt i ledningarna samt risken för att det läcker ut avloppsvatten i sjön är enligt förvaltningsrättens mening att se som sådana lämplighetssynpunkter som inte kan bli föremål för förvaltningsrättens prövning.

Lars-Göran Carlsson har vidare gjort gällande att det överklagade beslutet strider mot 7 § LAV då det inte framgår av beslutet vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar. Förvaltningsrätten konstaterar dock att det i det beslutsunderlag som legat till grund för beslutet finns en fastighetsför-

teckning (bilaga 3). Det får härmed, med tillräcklig tydlighet, anses framgå av det överklagade beslutet vilka fastigheter som omfattas av verksamhetsområdet.

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att det i målet inte har anförts någon omständighet som medför att kommunens beslut om verksamhetsområde för vatten och avlopp är olagligt i något av de hänseenden som anges i 10 kap. 8 § kommunallagen.

Beslutet om ny anläggningstaxa för vatten och avlopp (§ 132)

Det har i målet gjorts gällande att kommunens beslut om ny anläggningstaxa för vatten och avlopp strider mot 32 § LAV, enligt vilken anläggningsavgifterna ska bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna va-anläggningen. Till stöd härför anförts att beslutet är baserat på de utbyggnadsplaner som kommunen planerar utifrån gällande översiktsplan, vilket medför att kommunens anläggningstaxa är dimensionerad för 300 fastigheter trots att Norra Mälarstranden endast består av 230 fastigheter. Kommunen har mot detta anfört att kostnaden i området fördelas på ett uppskattat antal om 300 fastighetsägare och att kostnaderna för de 80 fastigheter som inte finns i dagsläget fördelas på övriga kollektivet i form av brukningstaxa. De beräknade anläggningskostnaderna har därmed, vad gäller anläggningstaxan, delats på samma antal fastigheter som anläggningen är dimensionerad för. Förvaltningsrätten finner mot bakgrund härav att det inte är visat att fastighetsägarna får betala mer än vad som motsvarar fastigheternas andel av kostnaden för att ordna va-anläggning utifrån att anläggningen är dimensionerad för att klara av ett i framtiden utökat antal fastigheter.

Det har i målet vidare gjorts gällande att det överklagade beslutet strider mot 30 § LAV, enligt vilken avgifterna inte får överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen. Till stöd härför anförs att totalkostnaden i kostnadskalkylen utgörs av 20 procent oförutsedda utgifter som kommunen inte kan styrka, vilket kommunen har bemött med att osäkerheten i projektet har bedömts vara högre än i normalfallet.

Om en kommun tar ut högre kostnader än vad som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen kan kommunen bli återbetalningsskyldig (jfr NJA 1994 s. 10). För att förvaltningsrätten, i ett mål om laglighetsprövning, ska kunna konstatera att en beslutad taxa strider mot 30 § LAV redan i kalkyleringsskedet måste det klart och tydligt framgå av kalkylen att kommunen avser att ta ut högre va-avgifter än nödvändigt. Enbart det faktum att projektet har bedömts som osäkert och att kommunen därför har beräknat att 20 procent av de kalkylerade kostnaderna inte på förhand kan specificeras innebär enligt förvaltningsrättens mening inte att det klart och tydligt framgår att kommunen avser att ta ut högre avgifter än vad som är tillåtet enligt 30 § LAV. Det är därmed inte visat att beslutet strider mot denna bestämmelse.

Det har också gjorts gällande att det överklagade beslutet strider mot 31 § LAV, enligt vilken avgifterna ska bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist, då kommunen utgår från tomtstorlek i kvm upp till en tomtyta om 3 006 kvm i sin beräkning. Vad gäller avgiften per kvm tomtyta har Högsta förvaltningsdomstolen i avgörandet RÅ 1985 2:66 uttalat bland annat följande. Fördelningen av det totala avgiftsunderlaget mellan fastigheterna ska enligt vad som framgår av lagens förarbeten främst ske med hänsyn till den huvudsakliga nytta som varje fastighet har av anläggningen, medan kostnaden för varje särskild fastighets anslutning endast undantagsvis ska beaktas vid fördelningen fastig-

heterna emellan. Det har emellertid i praxis godtagits att vid anläggningsavgifternas bestämmande hänsyn får tas också till tomtytan generellt inom anläggningens hela verksamhetsområde. Såsom kravet på fördelning efter skälig och rättvis grund ska förstås enligt förarbetena kan dock tomtytan inte tilläggas den vikten att den för vissa fastigheter får bilda underlaget för den större delen av anläggningsavgiften.

Förvaltningsrätten konstaterar att den överklagade anläggningstaxan innebär att tomtytan bildar underlaget för den större delen av anläggningsavgiften för fastigheter med en tomtyta överstigande 3 000 kvm. Anläggningstaxan leder därmed, vid en jämförelse med avgiften för fastigheter med mindre tomtyta, till en anläggningsavgift som inte är godtagbar för tomter med så stor tomtyta. Förvaltningsrätten finner därmed att kommunens beslut om ny anläggningstaxa för vatten och avlopp strider mot 31 § LAV. Beslutet ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1A)

Lina Törnqvist
rådman

I avgörandet har även de särskilda ledamöterna Helena Bavrell Östblom och Roland Haglund deltagit.

Målet har beretts av föredragande juristen Maria Romelin.

KF § 131
KS § 194
Ks au § 283

Dnr 2016/747-359

Verksamhetsområde för vatten och avlopp

Enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas.

Verksamhetsområde för allmän vattenförsörjning och avlopp inom Köpings tätort föreslås utökas med område vid Svalvägen samt område vid Barrskogsgatan och delar av Pelarskogsgatan enligt föreliggande förslag.

Verksamhetsområde i östra delen av kommunen, Norra Mälarstranden, omfattande vattentjänsterna vatten och spillvatten föreslås bildas för områdena; Stäudd, Bergudden, Galten, Bastviken, Lilla och Stora Sandviken, Berghagen, Tavsta Hage samt Stora Aspholmen, enligt föreliggande förslag.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde yttrar sig Elizabeth Salomonsson, Ola Saaw, och Daniel Åkervall.

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag beslutar kommunfullmäktige

att utvidga befintligt verksamhetsområde samt bilda nytt verksamhetsområde för vatten och avlopp i Köpings kommun enligt föreliggande förslag.

KF § 132
KS § 195
Ks au § 284

Dnr 2016/742-346

Ny anläggningstaxa för vatten och avlopp i Köpings kommun

Kommunfullmäktige beslutade 2016-01-25 att anta ny anläggningsavgift för vatten och avlopp inom kommunens verksamhetsområde från och med den 1 februari 2016.

Då signalerades också att justering av taxan kommer att föreslås i två steg, ett under 2016 och ett steg under 2017.

Förslag till utformning av anläggningsavgiften för vatten och avlopp från och med den 1 januari 2017:

§ 5.1 För bostadsfastighet

Avgift utgår per fastighet med	Dagens taxa		Föreslagen taxa	
	Exkl moms	Inkl moms	Exkl moms	Inkl moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S, och Df	42 100	52 625	67 360	84 200
b) en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S, och Df.	31 600	39 500	50 560	63 200
c) en avgift per m ² tomtyta	31:60	39:50	50:40	63:00
d) en avgift per bostadsenhet	21 000	26 250	33 600	42 000

Protokolljusterarnas sign

Cew | JFN | D2

Utdragsbestyrkande

§ 6.1 För övrig fastighet	Dagens taxa		Föreslagen taxa	
	Exkl moms	Inkl moms	Exkl moms	Inkl moms
Avgift utgår per fastighet med				
a) en avgift avseende framdragnin g av varje uppsättning servisle dningar till förbindelsepunkter för V, S, och Df	42 100	52 625	67 360	84 200
b) en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S, och Df.	31 600	39 500	50 560	63 200
c) en avgift per m ² tomtyta	45:00	56:25	72:00	90:00

V = dricksvatten S = spillvatten (avlopp) Df = dagvatten, fastighet (regnvatten)

Vid kommunstyrelsens sammanträde yrkade Karl Ingström på följande tillägg till arbetsutskottets förslag:

- att för fastighet med befintlig enskild anläggning erbjuder kommunen att anläggningsavgift kan fördelas på årliga betalningar.

Roger Eklund yrkade bifall till arbetsutskottets förslag samt avslag på Ingströms tilläggsyrkande, vilket blev kommunstyrelsens förslag till beslut med siffrorna 12-1 efter omröstning.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde yrkar Elizabeth Salomonsson, med stöd av Ola Saaw och Per Carleson bifall till kommunstyrelsens förslag om att anta föreliggande förslag till anläggningstaxa för vatten och avlopp.

Ida Lindh, med stöd av Anna-Carin Ragnarsson, yrkar på följande tillägg till kommunstyrelsens förslag:

- att för fastighet med befintlig enskild anläggning erbjuder kommunen att anläggningsavgift kan fördelas på årliga betalningar.

Elizabeth Salomonsson, Ola Saaw och Per Carleson yrkar avslag på Lindhs tilläggsyrkande.

Ordföranden frågar efter ledamöternas åsikt beträffande tilläggsyrkande, bifall respektive avslag. Han finner Salomonssons m fl avslagsyrkande antaget.

Omröstning begärs och verkställs enligt godkänd ordning som lyder; Den som stödjer Lindhs tilläggsyrkande röstar ja och den som stödjer Salomonssons yrkande om avslag på tilläggsyrkandet röstar nej.

3 ledamöter röstar ja, 43 ledamöter röstar nej och 3 platser är vakanta. Röstförteckning, se bilaga under § 132.

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag beslutar således kommunfullmäktige

att anta föreliggande förslag till anläggningstaxa för vatten och avlopp inom kommunens verksamhetsområde från och med 1 januari 2017.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.